

Revista Mensual
de Agricultura y
Sociología

La Pagesia

Any I Núm. 2

Catalana

Redacció y Administració ☀

Pujada S. Domingo, 10, 1.º

Girona 15 Mars de 1908

Una classe d' agricultors, lliure, independent, ilustrada, disfrutant de benestar pero sobre tot compacta y fidel á les costums dels seus avants-passats, veus aqui el programa que inscribim en nostra bandera. (BREUQUER).

CONDICIONS

Aquesta revista se publica mensualment ab 16 págines de text, destinades á tractar de agricultura y sociología y qüestions ab elles relacionades.

Preus de subscripció

La Pagesia Catalana, sola	un any.	1'50 pesetas
El Tradicionalista y La Pagesia Catalana. "	"	11'00 "

SERVEYS GRATUITS

Als subscriptors á LA PAGESIA CATALANA se 'ls prestará 'ls següents serveys socials y agrícols:

1. Informará sobre qualsevol classe d' obres socials y agrícoles, sindicats, cooperativas, segurs, etc.
2. Indicar y facilitar medis d' implantar aquestes obres, previa una visita á la localitat per jutjar ab més coneixement de causa.
3. Proporcionar Reglaments, llibres y revistes de qüestions socials y agrícoles, especialment el volumens de la Biblioteca Solariana.

LA PREMPSA Y "LA PAGESÍA CATALANA,"

D'entre 'ls molts confreres qu' han donat compte de nostra publicació y a tots els quals agrahim les lloances que 'ns dedican, publiquem a continuació els següents solts:

LA PAGESÍA CATALANA.—Es l' escayent títol de la revista que ab el doble caràcter de social y agrícola se publica a Girona, com a continuadora de «La PAGESÍA cristiana». De sa aparició n' hem donat compte a n' aquestes planes, però 'ns veyem en el cas de dirne quelcom més.

No ve a fer agricultura sola, segons tenim indicat, si no que se n' entra de plé en el camp social y d' aquí un dels seus aspectes més interessants perque ve a posar en moviment les comarques de Girona, aumentar el que ja hi há y dirigirlo per bons viaranys, y a ser possible, exténdrel per altres indrets de la nostra terra.

Els inspiradors de la nova revista voldrien organitzar la pagesía catalana d' una manera molt semblant a lo que feu el baró de Schorlemer-Alst, a Vesfalia, ahont en poch temps lográ allistar a més de 30.000 fills de la gleba, ajudantlo en tan meritoria obra, en diferents indrets, homes, tan ilustres com Breuker, Dasbach, Feliz de Loè y altres.

En dos medis sembla que dita revista fia l' éxit de la seva campanya: en la elevació del nivell moral y intelectual de la clase y en la bondat del camp en que ve a treballar, que no pot tenir enemichs sinó prossélits.

Es de creure que LA PAGESÍA CATALANA reunirá a son entorn a molts elements avuy dispersos y que la seva acció será benefactora pera 'l progrés y benestar de les clases agrícolas. Benvinguda sia. (*De «La Veu de Catalunya» del 27 de janer passat.*)

— Ha visitado nuestra Redacción LA PAGESÍA CATALANA, que se publica mensualmente en Gerona como continuación de *Pagesía Cristiana*, bien que notablemente mejorada y aumentada, y con el doble carácter de agrícola y social. Este último le da un interés que, en nuestro concepto, debieran tener muchas de las publicaciones de nuestros días, pues que es evidente que á tales tiempos tales necesidades, y á tales necesidades tales Revistas. LA PAGESÍA CATALANA, á juzgar por la muestra, ha sabido dar en la causa originaria del mal y en el remedio para su radical curación, pues consistiendo aquél en haberse apartado de Cristo y de su Evangelio, en devolver las sociedades á las prácticas evangélicas se halla la única solución á las crisis presentes. Lo insignificante de su precio, 6 reales al año, y las óptimas esperanzas que concebimos de su fructuosa campanya, nos hacen recomendarla de un modo especial á nuestros lectores. Su Redacción y Administración, Subida Santo Domingo, 10, 1.º—Gerona.—(*De la Revista Popular del 30 janer.*)

— La Pagesía Catalana. A Girona s' ha comensat á publicar LA PAGESÍA CATALANA, revista mensual de 16 planes que tracta d' agricultura y sociología.

Es la sucesora de *La PAGESIA Cristiana* que no sabem perquè ha perdut aquest nom tant bonich, encare que suposam que tindrà la mateixa significació du' avans.

Els de *La Regeneración* que publicavan la primera PAGESIA no varen sapiguer aprofitar l' ocasió de ferne un orgue important. Ara que l' han despedida se 'n adonan de que sense ells ha fet un salt gegantí y... pot arribar molt enllà.

Sie benvinguda la nova revista y visqui molts anys. (De «*El Regional*» de Figueras del 25 de jàner).

LA PAGESIA CATALANA.—El boletín agrícola que nosotros hemos publicado durante el 1907, aparece transformado en una verdadera revista con el nombre de LA PAGESIA CATALANA, del mismo tamaño y papel que nuestro querido compañero *El Tradicionalista*, á cuyos suscriptores se hace una rebaja si tienen el gusto de serlo al mismo tiempo de la revista agrícola.

Devolvemos el saludo que dirige á la prensa, y copiamos su artículo primero «Explicación» exponiendo el motivo de su transformación y dando una ligera idea de los fines que persigue (De la revista d' aqueixa capital «*Regeneración*» del 18 de Febrer),

Secció Agrícola

Els híbrids en la vinya

Desde que la filoxera va devastar els nostres vinyats, sumint en la miseria poblacions y comarques enteres, un problema s' ha vingut devatint y estudiant: la reconstitució de la riquesa vinatera, la replantació, en les millors condicions possibles, de les vinyes mortes. Per de prompte els ceps americans, oferint molts d' ells una resistència suficient á l' empenta de la terrible plaga, varen proporcionar un medi per replantar les vinyes, pro, á mida d' anarlos estudiant, s' hi han trobat no petits defectes; en uns, poca adaptació als terrenos calcinals; en altres, un engroiximent massa petit; defectes d' assimilació ab l' empelt; de resistència á la secada, á l' humitat, á las malalties criptogámicas, etc. etc., y, sobre tot, el defecte capital de exigir cuidados molt costosos, ja en la seva plantació, ja en les operacions d' empeltar y desarrelar l' empelt, ja ab els rémeys que continuament deuen aplicarse á l' empelt-vinífera per salvar la seva cullita.

D' aquí que s' hagin fet cuidadosos estudis per resoldre els múltiples problemas que lo sobre dit suposa y que per part dels híbridadors s' hagi buscat el *cep ideal*, el cep sense defectes, tal vegada no recordantse prou que á 'n aquest mon no hi ha res que no 'n tingui un ó altre. L' ideal en viticultura sería un cep productor directe (que no fos menester empeltarlo), que la filoxera y las criptógamas no 'l perjudiquessin, de bona adaptació á tota classe de terrenos y gros productor d' un ví ben constituït. ¿Se hi

ha arribat á 'n aquest ideal? La meua opinió, mancada de tota autoritat, es que no, pro que gracias als híbrids s' han resolt (al menys parcialment) una porció de problemas vitícolas.

¿Qué es un cep híbrid? El resultat del crusament de altres dos ceps d' especies diferentas. La hibridació pot ser sexual ó asexual. En el primer cas, l' híbrid es obtingut per la fecundació de les flors d' un cep per les del altre que serveix de mascle; feta en bones condicions aquesta fecundació y arribat el raím á la seva maduresa, s' escullen les millors granas, que se sembran y després se seleccionan cuidadosament els ceps resultants d' ellas. Aquest es el sistema més generalment seguit en hibridació y per ell han obtingut els seus híbrids MM. Seibel, Couderc, Castel, Lacoste, Gaillard y molts altres.

La hibridació asexual se basa en la variació específica que determina l' empelt en certs casos, variació comprovada per Mr. Daniel y medi aplicat principalment per Mr. Jurie per obtenir alguns híbrids.

Tant en l' un cas com en l' altre l' híbrid resultant, hipotéticament deu participar de la naturalesa dels dos progenitors y tenir alguna ó algunes de les seves qualitats bones ó dolentes que com herencia reb d' ells al donarli la vida.

No es el meu propósit entrar á fer una disquisició sobre la possibilitat de que un híbrid heredi les bones qualitats dels seus productors y que en cambi no heredi les dolentes; aixó es un fet que no 's pot negar tenint presents les lleis que reigeixen la vida vegetal. Tant pot el fill heredar lo bó dels seus pares, com lo dolent; tant pot ser en bondat igual á 'n ells, com d' una bondat superior ó inferior á la dels progenitors. Per aixó cal una rigorosa observació de les qualitats del híbrid produït y rebutjarlo sense pietat si no reuneix les condicions que l' hibridador s' havia proposat obtenir d' ell.

Com el treball d' hibridar suposa molts coneixements, molts temps d' observació de l' híbrid y molt gasto per el tros de terreno que s' ha de dedicar á camp d' esperiencias y els treballs qu' exigeixen els joves ceps, no tothom pot ser hibridador y els que á 'n aixó s' han dedicat, han presentat y segueixen presentant una munió d' híbrids que 'ls podem classificar en tres grupos, per rahó de l' objecte á qu' se 'ls destina: híbrids per servir de peus d' empelt, híbrids per servir d' empelt y híbrids productors directes. Els que més interessan son aquestos últims ja que ab ells s' ha fet, moltes vegades, una verdadera explotació de l' agricultor-vinyetaire.

Un productor directe, perque li vingui bé aquest nom, deu resistir la filoxera y produir raimos bons per la tina ó per la taula. Son qualitats que deuen també tenirse molt en compte la seva resistència á les malalties criptogámiques, la seva adaptació al terreno y la seva major ó menor producció.

El número de productors-directes que 's cultivan es molt gran y per distingir unas clases d' altres, generalment els hibridadors els hi han do-

nat un número que en el comers se 'l fa precedir d' el nom de l' híbridador que 'ls ha produït: aixís, per exemple, «Seibel 80, Seibel 405, Seibel 1077», son tres híbrids produïts per Mr. Seibel y que tenen en la colecció de dit senyor els números apuntats.

Aquí á Catalunya, hi há á Cardedeu una Societat vitícola, qual Director es don Ramón Riera (Tantarantana 32, Barcelona) y quin Director de cultius es Ms. Eugeni Germán que 's dedica á la propagació y venta de productors-directes, tenint un catalech especial (lo menos en anys anteriors) en el cual, salvant poquíssimas clases (en el catalech número 7. Novembre de 1904-sols el número 22, Pájaro azul) no s' indican els verdaders noms dels ceps, senyalantelshi un número en la selecció que dits senyors diuen que han fet. Fins aquí res tindrà de criticable la cosa, encare que ab el cambi de número la Societat vitícola fes pagar el doble ó triple de un número determinat, per exemple el Seibel 1077, que segons les meves experiencies y les del Sr. Papell, director del camp d' experiencies de la Diputació provincial y Cambra Agrícola de l' Empordá, es el número 9 de la selecció de Cardedeu; no seria criticable que qui volgués adquirir el número 9 de Cardedeu ne pagués tres, quatre ó cinch vegades mes que d' el Seibel 1077 ne pagaria á una casa qualsevol de les que 's dedican á la venta d' híbrids, si una vegada adquirít y li convingués saber el verdader nom de l' híbrid, demanantlo el Sr. Germain no va donar els datos demanats. L' any 1905 el que escriu aquestas ratllas va adquirir 26 varietats de productors-directes (colecció número 2 del Catalech de Cardedeu) y l' any següent aumentá la colecció ab 45 números de M. M. Seibel, Couderc, Castel, Juric, Terras, Lacoste, Maléque y Gaillard proporcionats per el Sr. Papell, y á fi de saber á que atendrem en 26 Maig de 1906 vaig escriurer al Sr. Germain demanantli que m' indignés, respecte les 26 clases de productors que m' habian enviat l' any anterior, els números que 'ls produhiren, habentme contestat en 29 dels mateixos mes y any diguent. «En contestació á su atenta de 26 del corriente, siento mucho tener que manifestarle, que me es imposible escribir los datos que solicita. Si esta cuestión lo interesa seriamente, venga V. hacerme una visita á fin Agosto, entonces la proporcionaré en frente los híbridos los datos que desea.» Ja ho veuen els viticultors; res d' escribir: En presencia dels híbrids donar de paraula els datos lo cual fa suposar que els senyors dits no 'ls hi convé que se sapiga el nom verdader de llurs ceps. Que jutjin els lectors; jo sento fets; qu' en trequin les conseqüencies.

En altre article ens ocuparem d' alguns dels híbrids mes en boga.

Crespíá 10 Febrer 1908.—MIQUEL ORDIS.

Passeigs pel camp.

Honrar als vells

Paraula es paraula: Arrivat el Febrer han comensat els *Passeigs pel camp* promesos, y he vist sortir els noys de l' estudi passar pels carrers del poble, demostrant en les casas y moviments, la satisfac-

ció interior; y surtir á les portas les dones á contemplarlos mogudas per la natural curiositat d' un fet nou y notable en el poble. Darrera 'ls noys hi anavan serios y mitj preocupats el Sr. Mestre, el Sr. Rector y el propietari més rich é il·lustrat del poble. Al arribar á fora, y veurer á un pobret avi sota un paller assegut prenent el sol reguardat de la freda tramontana, lo Sr. Mestre acostantse als deixebles els digué: fixeuvos, noys, en aquet vellet ab les mans tremoloses, cara trista y arrugada com aquets arbres sense fullas; es un retrato del hivern; y aixis com es molt útil l' hivern, també els vellets son de utilitat pel jovent; sense les plujas y neus d' aquesta estació, no tindriam fonts ni rius, ni per lo tant vegetació; sense la ciencia, la experiencia y els bons exemples y consells dels vells la joventut no aniria pas pel bo camí.—¡Quant respectable es la vellesa! Es una obligació lo respectar y honrar als vells.

Además de la seva utilitat, te l' hivern especials atractius, donchs la naturalesa may careix d' ells.

Criemnos forts

Estich conten de vosaltres al veurer que haveu vingut á pesar de fer un día bonxich rúfol y fret; lo qual prova que sou valents y teniu ganas d' aprendre, que es lo que combé, porque sigueu un bon planter de pagesos. No m' agraden els delicats que s' espantan pel fret y per la calor, pel sol y pel vent; donchs una persona delicada y espantadissa no pot fer carrera.

Aquesta moda de las pells y tapabocas grants per guardarse del fret avans de venir y la dels parassols y ombrelas per guardar del sol, diuhen els inteligents, qu' es moda perjudicial per molts conceptes. Arriva á tal extrem la moda que he vist moltes vegadas á donas y noyes á extendrer llurs ombreles sense fer sol; y aixó que 'ls vindria els toqués el sol, com el pá que menjan, donchs el sol es un gran reforsant que evita y cura molts mals.

Sobre el terror

Mirau aquets pagesos, com trevallant desfian ara al fret y al istiu la calor, y quan forts y sans están. Fa pochos días que á un amich meu molt delicat, li digué una notabilitat médica, que l' unich remey per éll era la *rusticació*. ¿No sabeu que vol dir? Lo viurer al camp y fer vida de pagés. Continuant el passeig contemplareu d' aprop pagesos fangant per preparar la terra per patatas y cánam, altres podant y fent capficats, algun espurgant arbres, y en la horta ocupats en la sembra de bledas, anciam, pésols, ápits y altres verduras y llegums de temporada. El Sr. Mestre els feya ficsá en tots aquets treballs agrícolas donantlos alguna explicació sobre el terror del com y el perquè. Anem digué, el Sr. Frederich, propietari, á posar nos á cobert de les poch agradables caricias del fret ventet nort, dessota aquella alta margenada, y allí en el soley, cargolarém un cigarret mentras el Sr. Mestre vagi iniciant als noys en la agricultura.....

Preparació

Escolteu noys: antes de ensenyarvos agricultura, conve prepararvos per l' intelligent aprenentatge, donarvos els coneixements indispensables porque entengueu lo que jo vos espliqui y pugueu llegir ab

fruyt un escrit agrícola modern, treure profit d' una conferencia sobre agricultura y sobre tot inspirarvos un gran amor al camp y á la agricultura, donchs lo demés ja vindrá per afegidura. Días atrás á un pagés que 's queixava de que 'ls adops químichs sortían massa carts, li vaig dir, que si apliquéis el sisteme Solari, li sortirían molt mes baratos, ja que s' estalviaría de comprar sulfat amonich, y nitrato que son els ingredients cars, els que portan *nitrogen y azoe*: que el sistema Solari consistía en le *inducció* franca del arot per medi de les lleguminoses, les quals adobades ab fems, superfosfat, cloruro y guix absorvian lo nitrogen del aire per ellas y pel cereal que se sembrés després, logrant aixis de franch l' azoe qu' es lo que costa mes diners. Me contesta que no sabia lo que era arot, ni lleguminosa, ni cercals ni inducció, ni nitrogen, ni bacterias nitrificants etc. Aixó vol dir que tots els oficis y ciencias tenen una part de noms tecnichs que s' han de coneixer.

Rutina

Donchs entengueu que dit pagés á pesar del engranay de la gananga de no haver de comprar nitrato, no s' ha decidit á ensaijar el célebre y útil sistema Solari; lo qual prova que la rutina está massa arrejada, y que el millor remey es iniciar als petits en el cami del progrés en l' esperit agrícola modern de adelanto y de associació.

Conversas regeneradoras

Ab quin gust l' hem escoltat tot aquet rato. En veritat me sembla, señor mestre, que es el que segueix vosté 'l millor sistema d' ensenyansa y sols es de lamentar que no siguin molts els imitadors: per aixó hem de posar nosaltres tot l' empleyo en propagarlo.

— ¿Y que no ho sab, Mossen Jordi, que d' aquest *Passeig pel camp* hi ha qui 'n vol donar compte en el periodich o revista *LA PAGESIA CATALANA*, que te per lema 'l formar una classe d' agricultors ilustrada y fidel a las tradicions dels ante passats?

— Me plau molt la noticia, ja que aquet medi permeterá que nostras conversas arribin al ohido de molta gent que es lo que importa; perquè creguin, senyors, de la semén de las bonas ideas que 's sembran sempre alguna part se 'n aprofita.

— Mans a la obra donchs y coroneu vostre passeig escoltant lo que pensa vosté, Mossen Jordi, del problema de la vida, puig al fi y al cap es el més trascendental y que comprén tots els altres.

— Ab mal soch van a fer estelles; jo pensava que sería vosté, Sr. Federich, qui faría 'l gasto, parlán d' una de tantas cosas com sab vosté tractar quan s' hi posa; pero ja que axís ho volen no 'm resisteixo. Sia tot en benefici de las classes populars sobre tot, que intentem ilustrar y morigerar.

¿Que faré de la meva vida?

Es aquet el problema important y dificil de resoldre, que 's planteja desde que entrem en la vida d' aqueix nou problema que hem de desenrotllar irremisiblement. ¿Com navegaré per aqueix mar tan tempestuós y plé d' esculls? ¿quina ruta seguiré per no estrellarme y naufragar? ¿quins esculls haig d' evitar? ¿com tinch de preparar el meu barco y ahont, la for-

sa y la resistencia, el millor motor? Aquestas y altres preguntes son els termes ab que s' anuncia 'l problema.

Qui no 's fa seriament aquestas preguntes s' aventura en un viatge perillós, sense brújola, sense direcció, sense timó y hasta sense fi ni objecte; y no cal dir que obra com un home sens religió y imprudent, es anar al naufragi sense assolir el port de salvació temporal y etern. D' obstacles y esculls en nostre viatge terrenal no 'n vulguéu més; cal donchs coneixerlos y vigilar molt y lluitar heróicament, si volém guanyar la victoria. Havem de lluitar contra nostres passions, contra la ignorancia, la tristesa, la puresa, contra 'l pessimisme, la por las inquietuts y cuidados inútils, contra la inseguritat, el dupte, las intrigas, contra 'ls mals exemples y malas doctrinas, els erros y la peste de la mala premsa que 'm ofega y envenena. ¡Oh qui 'm podrà salvar de tans llassos y perills!

La generalitat dels homes no pensen en lo que han de fer de la vida que tenim y per aixó se 'ls veu emplearla en disbauxas, cosas petites y miserias, perdent miserablement el temps. L' home reflexiu y prudent pensa en el terrible problema de la vida, que hem de resoldrer tant si volem com si no volem. Nostra vida per pobres que siguem es una realitat pahorosa, diu Carlyle; es nostra propietat, es tot lo que tenim de més preu, donch ab ella hem de comprar una eternitat; treballeu donchs, ens diu, sens parar, pero sense precipitació, per fer un bon us d' ella.

Es un pensament elevat, pero ensemps terrible 'l de que nostra vida ha tingut principi y no tindrà fi. Tot lo que haurem fet en lo temps, siga bo, siga dolent, quedarà fet per sempre.

La vida del home se pot comparar al curs d' un riu nascut d' una font, el qual més o menys engroixit per altres rierons va a desembocar al mar; la corrent del riu no torna enrera, ni s' aniquila la més petita gota.

¿Per qué 'ns haurá donat Deu la vida? Per usufructuarla en aquet temps de proba, y res més que per aixó. Y no son aquestas consideracions de predicador, son paraulas del célebre escriptor inglés Carlyle; dich aixó porque no 's prengui per un sermó. «Alsat, tu home, fill d' Adán y fill del temps; alsat fill de Deu, posat a treballar y no continuis dormint, porque vindrá promte la nit, y ja no podrás teballar. Qui tingui orelles que escolti are que pot: trevallar sempre y may desesperar, donchs en el treball ben empleat, entés y ab fi elevat, hi trovarás la noblesa, la virtut y la millor ditxa y hasta te quelcom de Diví. Al contrari en la bagancia, en el exceptisme y vida materialisada, sols s' hi trova la desditxa y la desesperació.»

Si 'l mon va de mal en pitjor, si 'ls enemichs de Cristo guanyan terreno, culpa es de la apatía, de la indiferencia y del egoisme dels católichs que sols ne porten el nom: els escrits dolents se propagan més que 'ls bons, y si aquí a Espanya no lluitem com a verdaders soldats de Jesucrist ens passarà com a la desgraciada Fransa, que Deu 'ns quart.

— Al arribar aquí 'l sol ja traspassaba la serra y 'l Sr. Mestre feu senyal als noys porque pleguessin el joch, reprenguent tots el retorn al poble mols satisfets de la primera jornada.—CRONISTA.

Nueva Cartilla del Apicultor

L' eminent apicultor don Miquel Pons y Fábregas ha publicat un tractat d' apicultura, ab el títol que serveix de capsalera á n' aquestes ratlles, segona edició de la sua primera *Cartilla Apícola*, forsa més extensa y ampliada.

En el camp apícol el senyor Pons es una autoritat ben reconeguda y per lo tant basta anunciar la aparició de la seua obra perque per ella sola se recomani.

Empró, manifestant l' impresió qu' ens causá la sua lectura dirém, que fou la de trovar condensat en poques págines lo més essencial é important en el camp apícol. Modestament titula á la seua obra *Cartilla*, pro dirém ab el gran apicultor Rent. Sr. Molina qu' ha fet quelcom més qu' una cartilla, qu' ha fet una obra ben util a tots els apicultors.

L' apéndice que posa al final de l' obra es interessantíssim pera tractar de cuestions tan importants com es la construcció económica dels buchs de cuadros y de les prenses pera la fabricació de la bresca artificial. Respecte a la construcció d' aquesta prensa tinch el pler de participar que seguint les instruccions donades en el llibre del senyor Pons, un intel·ligent fuster me 'n ha construïda una y si bé el gravat ha quedat una miqueta deficient, les fulles de cera estampada que s' hi obtenen son ben aprofitables. Les deficiències del gravat creyém provenen d' haber tirat la beurada de cimá massa de plegat a dins el bastimet y sobre la fulla de cera estampada y ara al construirne una segona confiém sortirà model. Totes les coses pera ferse ab perfecció s' han de fer dos cops.

Donat el caràcter agrícola de la PAGESIA CATALANA no creyem sia de més publicar traduït al catalá el següent tros, ab el qual se podrà apreciar el valor de l' obra y servir al ensemps d' un excelent article de caràcter agrícola que no ha de desagradar als lectors. Es com segueix:

«Els serveis *indirectes* que les abelles prestan a la agricultura son encara més importants; consisteixen en la fecundació y consegüent fructificació de les plantes que efectuan d' una manera inconscient com anem a demostrar.

El *polen* es el polvo fecundat que se trova sobre els estambres de les flors, d' ordinari groch, havetnhi també de blau, bermell, blanch, negre, gris, etc. Aquest polen, barrejat ab mel y aigua, serveix a les abelles pera alimentar a les més petites y també pera el seu propi aliment y el recullen per medi dels pels de que está covert el seu cos y ab auxili de les seues barres, de les seues cames y dels respalls de que están provistes, fent boles o pilotes que transporten a n' el buch ficades en les cistelles que tenen en les cames de derrera.

Per lo dit se compendrà facilment l' afeixuch ab que el busquen y recullen, siguent, com es, per elles article d' absoluta necessitat, y poch ens costará explicar la intervenció que, al recullir-lo, tenen en la fecundació de les plantes.

Sabut es que les plantes se produeixen per medi de les flors, les quals

tenen òrgans especials productors de les sements. Aqueixos òrgans, anomenats *estambres* y *pistils*, poden trovarse igualment sobre una mateixa flor que sobre dos flors diferents: cada estambre se compon d'una *antera* y de una fibra que la sosté; el *pistil* el formen els *estigmas* l'*estil* y l'*ovari*. Pera que la flor pugui produir sements y fruits es indispensable que el polvo fecundant contingut en les *anteres*, ó sia el polen, vagi a caurer sobre l'*estigma* del *pistil*, ahont germinarà y irá a fecundar l'*ovari*. Aquesta fecundació se efectua directament quan una mateixa flor posseix estambres y pistil que maduran a un temps; de no esser aixís, la fecundació tindrà qu'afectuarse indirectament: també serà indirecte quan els òrgans mascles, *estambres*, y els femelles, *pistil* se trovan sobre flors diferents, anomenades *monoiques* si están en un mateix péu les de abdos sexes y *dioiques* quan les flors de cada sexe estiguin en péu diferent.

Aixís, donchs, pera els cassos de fecundació indirecta els principals agents son el vent y els insectes, especialment les abelles. Pera que se componga be el paper d'aquestes en tal cas especial, dirém que pera apoderarse del polen el cullen ab les barres després d'apostarse un instant sobre la flor, fig. 1, ó fregantse per les que tenen nombrossos estambres, se cobreixen tot el cos d'aquell, que queda enganxat á n'els pels del cap, del torax y del abdomen; s'aixecan desseguida y revolotejant un moment sobre de la mateixa flor, recullen el polen ab els respalls de les cames, lo amateixen humitejantlo ab un xic de xaliva y 'l traslladan a les cistelles de les seues cames posteriors pera trasportarlo en elles en forma de pilotes. Si les *anteres*, si be que madures, no se trovan encara oertes, les trenquen ab les barres pera apoderarse del polen. Inmediatament se dirigeixen a un altre flor en la que practican igual operació, transportant d'aquest modo inconscientment, com ja havem dit, el polvo fecundant sobre els estigmes, que aixís germinarán y produirán fruit.

Quelcom semblant succeeix quan la abella va en busca de la mel: obligada moltes voltes a devallar al fons de la corola pera arribar ab la sua trompa a n'els *nectaris* y absorvir el contingut d'aquets, se cobreix el cos al passar, del polen que cobreix dels estambres y 'l transporta a altres flors, obrant igual fecundació que les recolectores de polen.

Com se veu, la intervenció de l'abella es indispensable pera la fecundació *creuada*, la més convenient pera evitar els perjudicis de la consanguinitat, que fa degenerar lo propi les plantes que 'ls animals; per aixó digué En Darwin que «la mateixa naturalesa sembla repugnar a que una flor completa se fecondi ab son propi polen». En els Estats Units, en Canadá, en Australia, en Fransa y en alguns altres països s'han fet nombroses experiencies pera comprovar la intervenció dels insectes alats, especialment la abella, en la fecundació de les plantes, obtenintse sempre identichs resultats: les plantes ó les rames d'arbres fruiters posades per medi d'una gasa fora del accés de les abelles, han donat menor quantitat de sements y fruit que les que s'havien deixat lliures y podien esser visitades pels insectes; s'ha observat, ademés, que certs fruiters, com el pomer, no donen

fruit quan en les seues proximitats no existeixen abelles. Així es que en els citats països se instal·len buchs en les immediacions dels cultius para assegurar la fecundació de les flors y consegüent abundància de la cullite.

Creym haber dit lo suficient pera que se comprenga l'important paper que la abella desempenya en la agricultura y demostrar a la vegada la utilitat que pera aquesta última te la apicultura, única rahó qu' ens ha guiat a escriure aquest llibre».

Fins aquí el senyor Pons. Que rebí la nostra més coral felicitació per la sua excelent obra, que reportará indubtablement inestimables beneficis a la apicultura patria.

J. TORRENT.

La poda de la olivera

No es cosa fácil senyalar reglas precisas per la poda de las oliveras tal com están per lo general nostres olivars.

Pena dona de dirho, pero es menester manifestarho en bè dels mateixos agricultors: de cinquanta olivars no n' hi ha un de pujat o format en deguda regla, que permeti una poda regular y simétrica; las més de las oliveras han pujat com un arbre de selva, roure o alzina, sens formar una copa vistosa y relativament baixa pera poder cullir el fruit a ma, com aconsella la olivicultura moderna.

Las reglas, per lo tant, que donarém tindrán que ser algun tan generals, deixant la sua acertada aplicació a la bona discreció del olivicultor, a qui de pas recomaném que si te olivars joves procuri avants que tot la bona conformació dels oliverons, fentlos formar creu a la alsada d' un metre o poca cosa més y repartint el ramatge de modo que resulti una forma rodona igual y esbelta; solsament en aquet cas se pot practicar una poda en bonas condicions, porque no habenthi brancám massa gros, no han de ferse talas a la planta, que li obren llagas de difícil curació y que interrompen d' un modo massa violent la circulació de la savia, que es la vida del arbre.

La poda se sol practicar cada dos o tres anys y consisteix en llimpiar la olivera de las ramas secas, las xuponas y entrelligadas o massa espessas, y aclarir l' interior de la copa, porque s' airegi bé y se solehi.

Com a reglas més comuns se prescriuen las següents:

- 1.ª Respectar tot quant sia possible las brancas inclinadas u horissontals en virtut del principi: «com més se glonxa la olivera, més oli dona».
- 2.ª Tallar las brancas verticals, verdaderas xupadoras de sava.
- 3.ª Aclarir las ramas espessas, suprimint las inútils y las ramatjes interiors que tenen mala direcció.
- 4.ª Tallar las brancas trancadas pel vent, las mortas y malaltissas.
- 5.ª Procurar que las llagas quedin llimpias y practicadas ab instruments

ben afilats, cubrintlas ab quitrá o ab unguent d' empeltadors principalment si las nafras fossin grossas, per impedir la podridura.

Y 6.ª Finalment, suprimir els rebrots del peu de la soca axís que sían un poch crescuts, reservant aquells que tinguem de menester per podar.

En quant a la época d' efectuar la poda varia segons els climas, pero cubrint las feriduras de la manera que havem dit se pot practicar desde la cullita del fruit hasta que entra en moviment la sava, als principis de la primavera.

Si alguna vegada las branca se gelan pel excessiu fret, ó s' esqueixen, com succehi fa un any en una gran part de nostra provincia a consecuencia del pes de las neus, aleshoras se talan o *afrailan* com diuhen a Castella las oliveras, trencant per junt a las creus las branca principals que forman la copa.

R.

Arbres que no fructifican

Es molt frequent trobarse ab arbres fruiters que ho son tan sols de nom, ja que no donan fruit.

Els agricultors s' expliquen aquet fenomen dient que 'l terreny es inepte per aquets cultius. Pero ab frecuencia la falta de producció obeeix a causas ben distintas.

Succeheix, en efecte, que a vegades els arbres se plantan a excessiva fondaria en terrenys molt compactes o al contrari se 'ls enterra poch en els lleugers. En aquet cas las plantas envelleixen poch per falta de vida.

Els plansons se plantan á la mateixa profunditat que tenian en el criadero y aixó 'ls perjudica, majormen si es terreno d' horta ahont ab las fangas se 'ls castiga las arrels.

Las forratjes y otras plantas herbáceas vegetan al peu mateix dels fruiters, quant seria molt convenient deixar lliure y ben coronada la zona immediata al tronch.

Succeheix també que 'ls arbres fruiters son improductius por no estar podats. La poda a lo menys cada dos anys es del tot necessaria, y es preferable podar, encare que sia podar mal, a no podar.

Altras vegadas els arbres no donan fruit porque 'l terreno es excessivament fértil y aleshores no crien més que rematje. En aquet cas deurá corregirse el terreno ab superfosfat de cals y sulfat de potassa, a la dossis d' uns dos kilos dels primer y mitj del segont, aplicats al Febrer o Mars.

Els perers nanos, per exemple, deuen estar separats per una distancia de 3 ó 4 metros. Las varietats de gran tamany de perers, pomés, cirerers en camp lliure deuen estar colocats a una distancia de 9 a 10 metros, els presgués y prunés a 6 metres un del altre.

Pot ser també que las plāntas no fructifiquin per falta d' aliment. Generalment no se 'ls dona cap abono o se 'ls posa no més fems de que quadra; aquet es sempre insuficient, y 's deu complementar ab adops quimichs ó á lo menos ab cendres y cals.

Quant els plansons procedeixen de terrenos fértils y de regadiu y se transplantan a altres de mitjana calitat no s' adaptan bé y donan mal resultat.

Els plansons, que deuen ser sempre ufanosos y refets, no han de tenir més de tres o quatre anys d' empeltació si son perers (nosaltres els solem plantar als dos), els pomés no han de passar de tres anys y de dos els cirerers y prunés.

També la exposició supleix en la producció. Algunes varietats no produeixen exposadas al Nort, axís com altres son improductivas al Mitjdia.

Certas especies volen terrenos sols, altres compactes, y algunes calcinals.

En tot cas pera procedir ab acert, majorment si 's tracta de grans plantadas, convendrá aconsellarse dels centres oficials d' agricultura o d' un arboricultor entés, quant en el poble no s' ha fet encare experiència d' aquells fruiters.

X.

ELS POLLIS

Els pollets tenen la vida al encant en els primers temps de la seva existencia. Fà llàstima 'ls que 's moren, y pera impedirho va bé observar aquestes regles:

1.ª Al nèixer han d' estar tres días sense menjar; ne tenen prou ab la substancia que han pres del rovell del ou.

2.ª Al tercer día, a la tarda, han de menjar una barreja de pa y ou, ben esmicolat.

3.ª Al quint día, barreja de blat petit, mill y closca d' ou, barrejat tot ab civada. Aquet menjar se 'ls donará quatre vegades al día; així, de passada que s' alimentarán, faràn una certa gimnasia al cercar el menjar, lo qual els hi será molt higiénich.

4.ª Després se 'ls anirá acostumant a menjar ceva, ays, cols, etc. Tenir en compte que no menjin enciam, que no 'l paeixen; aiximateix s' ha de procurar no donalshi massa pastes de segó, farina, etcètera.

5.ª Fins el quart día no han de veure; que l' aigua sia neta y que no 's puguin ficar al abeurador.

6.ª S' han de tenir els polls en lloch sech y calent, procurant que 'ls hi toqui el sol, si no crema massa.

Excelencias de la Agricultura

L' art de treball la terra es una ocupació noble, distreta y saludable; es noble per ser lo primer ofici a que 's dedicaren nostres primer s pares Adan

y Eva cumplint fidelment la sentència que Deu 'ls imposà en castich de sa culpa, que tindrian que guanyarse 'l pa ab el suhor de la sua cara.

Es distreta, puig que las tan variadas feinas a que obliga 'l cultiu de la terra, junt ab la contemplació de la naturalesa en lo creixement de las plantas, madurar dels fruits, alboradas, vespradas y cambis d' estació, forman una admirable varietat, que sols la disfrutan els agricultors, contribuint a que 'ls días els passin sense donarsen compte,

Es saludable, perque 'l treball distreu l' enteniment d' imaginar cosas inútils, apartant els vicis que reporta una vida ociosa; al mateix temps que la constitució orgánica del cos humá se reforsa ab l' exercici, activantse las diferentas funcions del mateix, resultant l' equilibri entre 'l treball y 'l descans, acompanyat de la satisfacció de veurer recompensats sos afanys y 'l goig y la tranquil·litat que proporciona una vida honrada y laboriosa.

Es veritat que es un art molt penós y a voltas fins improductiu; pero aixó no passaria si 'l genre humá busqués avants que tot el regne de Deu y sa justicia, perque lo demás vindria per anyadidura.

La rahó es convincent. ¿Cóm no hauria de tenir protecció l' home rey del univers, criat a la imatge de Deu, quant todas las demás criaturas están per la Divina Providencia proveidas de tot lo necessari per la sua vida? Aquesta veritat la tenim també comprobada en el poble Judeu, que mentres obedient á la lley del Senyor nadá en abundancia y prosperitats, obtingué l' aussili del Cel pera realitzar fets grans, fent gloriosas las suas gestas; mes quant negá l' acotament als manaments de la Santa Lley, fou castigat ab malas cullitas, y 's vegé captiu per molts anys d' un altre poble.

Y si volem profundisar un xich més en la materia veurém que la ciencia ve en corroboració de la creencia, de modo que lluny de contradirse com volen suposar alguns pretinguts sabis, ciencia y Providencia se donan la ma, lo qual no es extrany siguent raigs d' una mateixa llum, rierols que dimanen d' un mateix manantial que es Deu.

¿Qué 'ns diu, en efecte, la Química en los seus últims avensos? Ens diu que en la composició química de las plantas y fruits hi entran 14 components, dels quals el tres las plantas els treuen de la atmósfera y altres set de la terra, per qual motiu de tots élls no se 'n ha de preocupar l' agricultor; sols ha de pasar cuidado dels quatre restants anomenats *elements de la fertilitat* y ha de procurar que may faltin en el terreno en la cantitat necessaria pera la alimentació de las plantas. Aquets 4 elements, que per marxar a compás del progrés de la agricultura moderna deu coneixer tot agricultor, s' anomenan *ázoe, potassa, fósforo y cals*, elements que també 's trovan en els antichs guanos y formavan sa riquesa fertilisadora, com també 's troban en els fems de quadra, si bé que en cantitat insuficient per obtenir abundants cullitas.

Y aquesta es la rahó perque convé que 'l pagés conegui 'ls abonos químichs y la seva aplicació, perque no vegi de día en día esterilísarse 'ls seus camps sense saber explicarse la causa y molt menys trobarli 'l remey.

Are bé, examinant la proporció centesimal en que entran dits elements en la composició de las plantas y fruits trobem que 'l 97 per 100 els proporciona gratuítament la naturalesa (terra y atmósfera) y sols els tres restants hasta 100 los ha de posar l' home. ¿A veurer quina industria hi há en que hi hagi de posar tan poch l' esfors humá corrent tot lo demás á carrech de la providencia?

Sí, benehiu, agricultors, mil voltas vostra noble professió que us fa concorre ab Deu a la producció de fruits ab que proveheix al sustento de tota la humanitat.

Genelísant la qüestió diré que en las plantas se troban només que dos clases d' elements, minerals y organichs, els primers que surten de la terra y 'ls segons de la atmósfera y a la atmósfera se entornan, com ho podem comprobar cremant una planta qualsevol en que una part queda convertida en cendra (sustancia mineral) y la altra part marxa en forma de gas o de fum allá d' hont havia vingut y que es la major (sustancia orgánica).

Contribuint tan poderosament Deu a la producció y no estant a la ma del home la direcció dels temps, puig del Criador y Gobernador de totas las cosas dependeixen el sol y la pluja, el fret y ls vents ab els temps convenients, just es que l' home procuri estar be ab Ell per medi de la guarda de la sua Lley.

En el següent ens ocuparem dels terrenos, manera de clasificarlos, correctgirlos y analizarlos.—Lladó 1908.—PERE AIGUAVIVA.

CRÒNICA

—S' ha dit que l' treballador de la terra era rutinari y apatich per les innovacions en favor de l' agricultura aixís com en el d' associarse. En nostre provincia s' ha guanyat ja molt, y si be es vritat que manca llarch cami á fer, confiém ab l' ajuda de Deu remourer els peresosos.

Preném exemple de la nació vehina. A Fransa hi han 4.000 sindicats agrícols, forses mes que sindicats obrers.—A Alemanya fa dos anys qu' eran 2,215,165 els obrers associats; dins be els elements agrícols els superan en 1906 eran ja 3658,437 socis que formaban 24,652 associacions.

L' ideya d' associarse va estenguent ses ales per Espanya y per nostre Provincia.

—L' organisme «Lliga patriotica de Dames Franceses» ha rebut del Cardenal Secretari de Estat, Mons. Merry del Val, en nom del Pontifex una encomiastica carta per l' obra que realisan, y ab motiu del darrer Congrés celebrat á Pau y Lourdes els dias 9, 10, 11, 12 y 13 del passat Octubre baix la Presidencia de Mad. la Baronesa René Reille. Tenen constituïts 582 Comités que suman un total de 325,000 señoras dedicadas á difundir l' acció social en 10 escoles d' economia doméstica, 18 secretariats del poble,

sindicats femenins d' Amiens, Tolon, en oficina, de col·locacions, en l' obra grandiosa de la Prempsa y en les 80 Bibliotecas Populars. Fomentan ademés les colònies escolars, obras de protecció al treball y cirkuls d' estudi, tot això ab caràcter verament catòlich. ¿Quant nostres Dames, nostres piadoses y caritatives Senyoras farán una «Lliga» ab miras á l' acció social?

—La bona llevor de l' acció social ha traspasat l' oceá y ha donat bons fruits á Buenos Aires ahont el II.ont Congrès Catòlich Nacional, fent un Resúm de sos avenços, alenta als joves y á les dames catoliques perque cooperin al establiment d' institucions socials en be de les costums, com á preservatiu de la fé y pudor en les doncelles, y de cursos y Cirkuls socials pera tota clase de personas.

—Tenim noticia de que á S. Feliu de Guixols y á Calonge van creixen las respectivas Caixas d' estalvis, abansant á 90 mil pesetes les impositcions fetas en las de Calonge en els curts messos que conta de fundació. Poden estar satisfets el Rnt D. Santos Boada, ánima impulsora de la 1.ª y don Jaime Veray, digne y entusiasta cooperador de la 2.ª. L' enhorabona.

—Els homes en la nació ultrapirenenca també treballan. Si 'l govern ateo y la masoneria furgan per descatolissar á França, homes decidits com Mr. Pion ab l' institució «Action liberale populaire» y Mr. Lerolle ab «l' Association catholique de la Jeneusse française» ajudats de «Le Sillon» que sostenen obrers joves, de la «Lliga de Dames» y de «l' Acord social» guanyan cada jorn que passa nova influencia y avensan en el camí empres de salvar á la societat dintre 'ls preceptes de l' Iglesia.

—Sabem que á Riudarenas s' han celebrat ja algunas reunions á fi de ultimar la constitució d' un sindicat Agricol, una Caixa d' Estalvis y Seguros pera bestiar. Entre 'ls párrocos d' aquella comarca y alguns propietaris regna bastant entussiasme pera portar á cap aqueixes hermoses institucions.

A Sta. Pau també dintre poc es realisarà quelcom practic en aqueix sentit degut al cel de dignissims sacerdots.

—Per circumstancies excepcionals va deixar de publicarse el número de Febrer de LA PAGESIA CATALANA. A fi de rescabalar als nostres suscriptors, donem en el número de Mars vinticuatre planes y lo mateix farem en el porper del mes d' Abril, quedant aixís compensat el número de Febrer.

—S' está treballant de ferm pera constituir un sindicat Agricol en el «Centre Moral» d' aquesta ciutat. En el número vinent, si á Deu plau, podrem ja donar compte de la constitució definitiva y del seu funcionament.

Es d' esperar que 'ls catòlics gironins ajudarán ab empenyo obra tan meritoria y de tanta transcendencia actualment dintre l' ordre social.

Consultori

J. P.—Tindrem en conte els seus desitjos y oportunament li remetrem els reglaments que 'ns demana.—A. S.—En les condicions que V. exposa entenem que es preferible una Caixa rural Raiffense. Tenim l' obra de 'n Chaves á la seva disposició.—J. R.—Aprofitarem un moment pera contestar la seva atenta. Crega que hi posarem el coll.—J. B.—Tenim un llibre per V.; fassi passar á recullirlo.—Rnt. M.—A Girona es reacciona. Un Sindicat per de moment, després... tot lo que convinga. Es de creure que hi haurá constancia.—M. A.—Pot indicar les obres que li convingan que les hi facilitarem.

Reglament de Sindicats Agrícols

Per creurer que es de interés especial publicuem á continuació 'l Reglament dels Sindicats, que va apareixer á la *Gaceta* del 17 de Janer.

«Artículo 1.º Presentados que sean al Gobierno de provincia para la constitución de Sindicato agrícola la instancia y los anejos y documentos que requiere el artículo 2.º de la ley de 28 de enero de 1906, serán el día siguiente comunicados al ministro de Fomento, para que éste, dentro de los veinte días subsiguientes, lo remite al de Hacienda, expresando las conclusiones de su examen:

1.º Sobre si es ó no, y si debe ó no ser tenido como verdadero Sindicato agrícola, según su formación y sus fines, dentro la citada ley, el que pretende ser inscrito en el registro especial; y

2.º Sobre aplicación, caso afirmativo, de las exenciones, devoluciones, preferencias y demas auxilios por la misma ley señalados al Sindicato que intenta registrar.

Art. 2.º Cuando el ministro de Hacienda acepte la calificación de Sindicato agrícola para la consiguiente goce de las aludidas exenciones, devoluciones, preferencias ó auxilios, á tenor de la ley, sin mas trámites lo comunicará al gobernador y al delegado de Hacienda, para la inscripción en el Registro especial y para los demas efectos legales.

Art. 3.º Cuando las conclusiones del ministerio de Fomento y las del de Hacienda estén conformes en denegar la inscripción en el Registro y el goce de las exenciones y ventajas reservadas por la ley á los verdaderos Sindicatos agrícolas, el segundo de dichos ministerios dictará y comunicará su resolución, contra la cual no se dará mas recurso que el contencioso administrativo.

Art. 4.º Si las conclusiones del ministerio de Fomento estuvieren en pugna con una resolución denegatoria que el de Hacienda estimara procedente, dará cuenta en Consejo de ministros.

Art. 5.º En cualquiera de los casos previstos por los tres procedentes artículos será de veinte días el plazo dentro el cual el ministro de Hacienda deberá dictar su resolución ó proponerla al Consejo de ministros.

Art. 6.º Idéntico curso seguirán las modificaciones que se hagan en estatutos ó reglamentos de Sindicatos agrícolas ya inscritos en el Registro especial.

También será aplicable la dicha tramitación cuando se trate de formar Sindicato agrícola por la unión de Asociaciones, según el párrafo último del artículo 1.º de la ley.

Art. 7.º Según el párrafo último del artículo 6.º de la ley, se pondrá en cualquier tiempo en que apareciere motivo para ello promover, por denuncia ó de oficio, la caducidad de las exenciones tributarias á las cuales aquel texto hace referencia, sin que obsten la inscripción en el Registro especial, ni cuales quiera resoluciones que con anterioridad hubieren declarado ó mentido los beneficios legales. La denuncia, el informe ó la comuni-

cación que susciten la caducidad seguirá los mismos trámites que trazan los artículos procedentes.

Art. 8.º Si en el plazo de tres meses, después de presentada la instancia y demás documentos á que se refiere el artículo 1.º, no se hubiere notificado resolución definitiva sobre ellos, desde luego será inscrito el Sindicato agrícola en el Registro especial.

Art. 9.º Serán de la exclusiva competencia del ministerio de Hacienda las incidencias que se susciten con ocasión del goce por Sindicatos agrícolas inscritos en el Registro especial de las exenciones tributarias que define la ley, bien versen sobre duración, alcance, límite ó modo de tales exenciones, bien sobre formalidades, inspecciones ó visitas preservadoras del legítimo haber del Tesoro público.

Las reglas ó instrucciones que con carácter general dicte el ministerio de Hacienda para concertar la observancia del artículo 6.º de la ley de 28 de enero de 1906 y el goce de las exenciones tributarias con el régimen peculiar y la ordinaria percepción de los impuestos á que se refieren las ventajas reservadas á los Sindicatos agrícolas, ó bien por ordenar las inspecciones y visitas y evitar ó reprimir con travenciones ó fraudes, serán antes de su publicación examinadas en Consejo de ministros, para que el de Fomento ejercite la representación que en la ley le está atribuída.

Art. 10. Corresponderá privativamente al ministerio de Fomento la aplicación del artículo 8.º de la ley en favor de Sindicatos inscritos en el Registro especial.

Las incidencias que ocasione la aplicación de los artículos 3.º, 4.º y 5.º de la ley, también serán de la exclusiva competencia del ministerio de Fomento.

Art. 11. Desde que se inicie la formación ó modificación del Sindicato agrícola, se considerará aplicable la excepción 1.ª, letra B, del artículo 20 de la vigente ley de Timbre, y en su consecuencia, se podrá emplear papel de 10 céntimos, clase 12.ª; sin perjuicio de reintegrar cuando quedaren desestimada la calificación, y negadas, por consiguiente, las ventajas legales.

Para las demás exenciones tributarias será requisito la inscripción del Sindicato en el Registro especial. Mientras para tal inscripción cursen los trámites marcados en los primeros artículos de esta ley, se considerarán en suspenso los plazos de las disposiciones que respectivamente rigen los diversos impuestos.

Art. 12. En las fechas que marcan los artículos 10 y 11 de la ley general de 30 de junio de 1887, los Sindicatos inscritos en el Registro especial presentarán en el Gobierno de provincia y en la Delegación de Hacienda, á cada cual un ejemplar, los balances y extractos de su contabilidad que declaren las operaciones realizadas y las situaciones inicial y final del período.

En todo tiempo deberán, además, comunicar al gobernador ó al delegado las noticias que les fueren reclamadas sobre actos, operaciones ó situaciones de los Sindicatos.

Estarán también obligados á exhibir los libros de contabilidad, actas, de socios y los demás documentos sociales, en las visitas que ordenaren el gobernanor ó el delegado de Hacienda.

Art. 13. Los Sindicatos agrícolas constituidos con anterioridad al presente reglamento, para entrar en el goce de las exenciones y ventajas legales, estarán sujetos á las disposiciones del mismo; debiéndose iniciar, desde luego, y á mas tardar dentro de dos meses, contados desde la publicación de este reglamento, los trámites para su inscripción, sin que el tiempo transcurrido con anterioridad les pare perjuicio en el derecho que legítimamente resulte asistirles.

Madrid, 16 de Enero de 1908.—Aprobado por su majestad.—*Maura,*

Secció Social

Hostals de templansa

Al ocuparnos fa algú temps de la associació gremial, del centres catòlics y altres llocs d' esbarjo, prometeren parlar un dia d' uan institució popular que está donant grans fruits a Suissa y altres països del Nort. Tal es la coneguda ab lo nom de *Salas u Hostals de temperansa*, puig que en realitat ho son. Es son fundador el Pare Mattiew, el gran apóstol de la sobrietat a qui Inglaterra ha aixecat un monument.

Ben senzill es el seu funcionament.

Hi ha uua mesura higiènica de begudas que no 's pot traspasar. Lo que s' hi menja y beu es bo y barato. Allí no s' hi juga als prohibits. Las diversions son honestes y sanes: hi han exercicis d' educació física, passa-temps que instrueixen y recrean, treballs gimnastichs que vigorisan el cos, jochs ignoscents que esplayan l' esperit. D' aquestos jochs n'hi han de moderns, desconeguts a Espanya. N' hihá que educan la visualitat, la punteria; els pols dels joves y dels noys.

Com que patrocina la obra familias piadosas, es frequent veurer assentarse al costat dels obrers les clases senyoras que 'ls tractan com a germans, y per aqueix medi se logra excitar en els obrers el sentiment del deber y de la dignitat humana y desterrar d' entre élls el vici del renech y de la obscenitat tan generalisat en llocs d' aquet género.

Els exits d' aquestos hostals son verdaderament assombrosos y satisfactoris. Amés de lo que queda dit, s' ha obtingut disminuir las begudas d' aguardent y altres licors, causa de la borrarxera y del decaïment de la rassa. Pel contrari se 'ls ha acostumat a begudas y menjars sanitosus y higienichs, que vigorisen el cos y no son perill per la ànima.

D' aquí que 'ls bons efectes s' hagin deixat sentir també en la moralitat y criminalitat que van baixant cada dia, y que las barallas hagin cedit son lloch a la pau y a la tranquil·litat de las familias y de los poblacions.

Devant de tant magnífics èxits un metje, el Dr. Bergman, no ha pogut menos que admirarse de la obra, compendiant las sevas excelencias en las següents paraulas:

«El patrimoni nacional aumenta cada día; las ciencias, las lletras y las arts brillan ab viva llum. Y en resúm tinch de dir que la historia del nostre pays demostra que per la temperanza y per la obstinencia, una nació entera, com cada individuó, pot redressarse y tornar a florir com que renasqués.»

Manifestos son els bons efectes d' aquesta cristiana y patriótica institució; y entre nosaltres que hem vist creixer a vila com a pagés ab progressió assombradora la instalació d' hostals y tabernas ¿no convindria una reforma d' aquesta naturalesa?

Aixís ho creyém fins el punt de que desconfiem de tot medi de regeneració, de tota mida de reforma social, en que no hi vagi inclosa la dels hostals y tabernas y altres centres o llocs de reunió. No hi ha que fernos ilusions, els pobles valen lo que els seus individus y quant aquestos son maltíssos y faltats de caràcter, que 'ls donant la sobrietat ab las demás virtuts cívicas y morals, no hi ha que pensar en nacions fortas y floreixents.

Brindém donchs la idea a las classes potentadas y directoras dels pobles, al clero en especial, perque procurin promoure alguna cosa en aquet sentit.

Quelcom se comensat a fer ab la fundació de salas de lectura, d' orfeons y societats similars; pero es poch y la necessitat es urgentíssima.

¿Que com s' ha de fer? Comensant a associarse, pera lo que bastan mitja dotzena d' homes de bona bona voluntat, ¡Quantas obras grans tingueren uns humils principis!

L' ACCIÓ SOCIAL POPULAR

Veus aquí un títol atrayent per tots els vers ayments de que l' acció social se fassi práctica y de parlantne y tornanne á parlar arribin á despartar els adormits, els «Dons Paus» de que 'ns parlaba un día en J. Montserrat en *La Regeneración*, y fassi obrir l' ull á tants Dons Peres, que se tenen per molts católichs, per que si ells no ho deyan ningú ho sabria. ¿Quants de aquestos, *infinitus est numeros* se creuhen qu' anant á missa de dotze, ja fan prou y sobren per Deu y per l' Iglesia?

Que vegin y estudihi lo que significa el títol, y encare mes el programa de «l' acció social popular» qu' ab una empenta molt lloable ha emprés la coneguda «Revista social» hispano-americano, quina, desde el propasat Janer s' anomena també «propulsora del moviment católich social y de les institucions en pro de les clases populars, y veurán lo que podém fer els católichs.

Traduhim de la mateixa quiscuns paragrafs, «Ab la confiança del que está en posesió de la vritat y desitja que la vritat enllumini tots els enteni-

ments; ab l' entusiasme del qu' estima 'l be y anhela que 'l be enmotlli tots els cors; ab la convicció del que sap qu' es esteril tot esforç no santificat per el sacrifici, empreném un' obra qu' ha donat y está donant en altres paysos fruits incomparables de pau, progrés y benestar social.» Y perque no 's digui, com es costum per certs Don Pau ó Don Pere, qu' el cambi de direccions, procediments ó formas en assolir un be per Deu, l' Igle«ia y la societat es obra d' exelebrats, caps calents ó de criatures, la citada «Revista social» afegeix: «Pensada ab tota reflexió y madures; deliniada ab la precisió deguda pera evitar la vaguetat é illusions d' un entusiasme passatjer; donant els primers passos necessaris pera aseurerla en terror ferm; alentada, finalmente, desde dalt, *l' acció social popular* fa avuy per primera vegada llur aparició en el camp dels grans problemas socials.» Y fa llur aparició despres d' un detingut estudi de la realitat de les coses, possant per intermediaria l' experiència, adoptantse en el medi y á les especials necessitats y condicions del terror. Vé á edificar y no á destruir com han fet durant mijt sigle determinas accions social allunyaoes de l' ombra benefactora de l' Iglesia; ve á redimir á clases necesitades, quines sugestionades per falsos redemptors les han desviades del camí recte de les lleys divines y humanes ab perill de fer trontollar un día l' ordre, la justicia y 'l dret.

«*L' acció social popular*», diu la repetida «Revista social» no es un assaig. A Alemanya, á Holanda, á Austria, á Suisa y á Italia, degudament modificada, segons les exigencies socials de cada pais, dona resultats admirables.

El programa dons de *l' acció social popular* es una mena de federació de catolichs, una mutua protecció, entre ells, una reunió de forces pera defensa dels drets de Deu y dels drets adhuc civils, dom se pot veurer per el Reglament en quin II capítol article sisé diu: «L' A. S. P. se constituheix com á personalitat jurídica ab plena capacitat pera adquirir, posehir y enagenar bens y drets de tota mena, axí com contraurer obligacions, y exercitar accions civils ó criminals sens altres llimitacions que les establertes per les lleys.»

Si á dintre 'l Programa de *l' acció social popular* hi caben tots els catolichs, en llur funcionament no impossa cap traba á l' ideya política que personalment tinga cada hú. Se tracta del be comú, d' organisar l' acció individual y fins de que les entitats socials ja establertes marxín unides en l' acció.

¿Quins poden esser socis (nosaltres dirían, quins *deuhen*) de la nova entitat *L' acció social popular*? Tots els católichs, y es clar que no 'ms referim en els que ja son d' acció sino tots aquestos, Don Pere ó Don Pau, que dormen, y tots aquestos altres que per sa humil condició física intelectual ó pecuniaria, viuhén en la fe, pró no contant ab energies, talents ó diners, pera remourer per si sols, l' acció social. Isoladament res farían, colectivamente poden fer molt. Aixó demana l' acció social popular á tots nosaltres.

No exclou á cap entitat ab miras al be moral y material del prohisme, avans les inclou á totes y de totes demana auxili.

En el terror doctrinal, *L' acció social popular* propagará llibres, opus-

culs, folletos, setmanaris y fullas volants populars ab caràcter catòlich, sobre assumptes econòmich-socials ó problemas socials-civils, y també sobre enseñansa professional d' arts y oficis. Celebrará assembleas regionals y locals, fundará Centres d' acció, Secretariats populars pera consultes de tota mena, legals ó téniques, d' informació pera les classes trevalladores; fomen- tará el desenrotllo de Bibliotecas socials y d' instrucció relligiosa, el de- senrotllo de societats chorals, de gimnasia y sports, dignes pera la jovena- lla, y fins de patronats de caritat per l' element femení.

Finalment se propossa fomentar l' esperit popular parroquial, fins la pràctica d' Exercisis espirituals pera trevalladors á fi de aixecar la situació moral y civil de les classes humils.

L' ideya es mala, el plan es realisable ab poca voluntat qu' hi haigi. Re- comaném qu' es medíti.

La cuota mínima anual es d' una peseta pera atanyer ó participar dels beneficis de l' *acció social popular*.

Insistirém si es convenient, ampliant lo que tant ens entusiasma y entra de plé en el programa de PAGESIA CATALANA y si als nostres amichs els convenian mes detalls els remetem al nombre de Janer de la «Revista So- cial» (1) ahont hi trovarán els Estatuts y la Junta de Govern.

Femnos iots socis de l' *acció social popular*, pera la major gloria de Deu y honra y profit nostre.

J. M.

Sindicat Agrícol de Cassá de la Selva

Totas las obras d' importancia requereixen un cap pensador que las inspire, un cor noble y gran y tot seguit brasos qu' es moguin y donin forma concreta á la pensada.

Cassá de la Selva, lo un día potentia vila, que es desarrollá y cresqué molt depressa, mercés al esfors del trevall de sos fills y avuy trista per la crisis de sa principal industria, vol reviurer y avuy aixe- ca el cap, disposta á lluytar per son benestar, preparant lo terror pera demá á sos descendents, acudint al camp de la veritable vida moderna, qu' es la sociología cristiana.

A son benvolgut rector mossen Joaquim Bosch que per son elevat ministeri li correspon el patronatge espiritual, 's deu la iniciativa de la fundació de lo Sindicat portada á terme ab la cooperació decidida y ferma, entre altres dels senyors en Lluís Salvador, Narcís Dalmau,

(1) La «Revista social» té la administració a la Plassa de Santa Ana 26, Barcelona.

Francisco Vilahur, Joseph M.ª Almeda, Lluís Frigola, Inocenci Cassá, Joseph Presas, Vicents Vall-llosera y Pere Casadevall.

Creyem que dita obra, ha de reportar bens capdals á la comarca de Cassá; ajermanant en un mateix hostatje social al obrers, major-doms, massovers, arrendataris y propietaris, donant per son contacte á coneixer las necessitats d' uns y altres; suavisant diferencias, prestantse auxili y formant tots un sol cos social será potent pera lluytar y vencer en tot lo que sia defensa de bens materials y morals de la comarca.

Auxiliar gran del senyor Rector en la susdita tasca, ha sigut l' ilustrat jove en Lluís Frigola, périt agronom, á qui 's deu la construcció del hermós edifici destinat á hostatje social, que se aixeca airós en lo carrer Major n.º 1.

A fi y efecte de contar ab medis pera atendre á las necessitats de l' obra en sos principis, los benemérits protectors y element directori del Sindicat, fant un adelanto de cinch mil pesetas, lo que farà que desde son principi, puga cumplir la missió á que está destinada.

* * *

Altre obra social hem tingut ocasió d' admirar, destinada á bons resultats, es la fundació de la Caixa d' estalvis, posada baix la protecció especial de San Martí, Patro y Titular de la Vila, á fi de formular l' esperit d' economía, en quina se admeten impositiós, en la primera desde una peseta fins á 250 y en las succesivas de 1 á 50 pesetas semanals,

Inaugurada la Caixa en lo mes d' octubre de l' any pasat, fins á 31 desembre del mateix doná el següent satisfactari resultat:

Total d' imponents.—240

« d' impositiós.—855.

Cantitats ingresades.—9,742'60 pesetas.

Reintegras.—2 ab 08'75 pesetas.

Interessos á favor dels imponents.—40'05 pesetas.

La Caixa d' Estalvis de Sant Martí, es ni mes ni menos que una veritable obra benéfica puig á mes de que els petits ahorros, son colocats ab tota la seguritat, la Junta Directiva respon solidariament de los existents en caixa y cada un dels protectors respon de las cantitats qu' obren en son poder que no poden excedir de tres mil pesetas. Tan prompte el fondo social ho permeti, es plan decidit, posar en realisació un Montepío ó Caixa de prestams, á fi de que 's puga ajudar de manera práctica á la petita industria, arrencantla dels

prestams usuraris, que acostuma á ser los que l' endogallan y la matan.

Felicitem y encoratjem coralmant á seguir la tasca als senyors que constituheixen la Junta de Govern y protectors.

—A iniciativa del senyor en Lluís Frigola, está en estudi de la Junta del Sindicat y dintre poch probablement será un fet, la constitució de una societat mútua de segurs per bestia, que no duptem ha de tenir bona acullida per part dels pagesos de la rodalia.

Rebin tots los que contribueixen en las obras esmentadas nostre més entussiasta felicitació y contin sempre en lo concurs encar que modest de «La Pagesia Catalana.»

J. FONT Y FARGAS.

Cronica agricola social

Declaració.—Fem avinent als qui han mostrat interés per coneixer ab quinas relacions corrian LA PAGESIA CATALANA y *El Tradicionalista*, que aquestas son merament econòmicas y administrativas y que la seva *aliança* respont al intim convenciment de la necessitat de treballar mancomunadament els elements sans en el camp agricola social.

* Se tracta d'organisar una Societat d'Apicultura espanyola a fi d'unir a tots els qui se dedican a la importan cria de las abellas.

Le constituirán 10 delegacions regionals, estant instalada la Junta General a Barcelona.

* A Santa Perpetua de Moguda (Barcelona) en la diada de Sant Antoni se celebrá la festa del arbre ab gran esplendidés, encara que d'una manera molt práctica y moralisadora, puig que després de dos parlaments fets pel señor Mestre y Ecónom ben adequats al acte, se plantaren pels noys de las diferentes escolas 75 moreres.

L'ánima de la festa fou nostre benvolgut coloborador Sr. Joseph Rossell.

* A Jumilla l'Ajuntament ha donat una prova ben eloqüent del seu amor a la patria y a la repoblació forestal, destinant 3.500 hectáreas de terreno a la replanteació de pins.

Es aquesta una demostració més de que convé comensar la regeneració pels Municipis, posant el maneig dels interessos comunals en mans d'hommes verament aymants de las tradicions y de la Patria.